

стратегічна екологічна оцінка

Як провести її **без порушень**

березень, 2021

30 **ХВИЛИН**
практичного
досвіду

Консультаційна група Julie's Data

Олексій Бойко

Спеціаліст із ГІС, експерт із
СЕО громадської ради
Міндовкілля,
співзасновник в Julie`s Data

Юлія Максимова

Фахівець із баз даних та ГІС,
к.т.н., співзасновник в
Julie`s Data

Олег Гладенков

Сертифікований інженер -
проектувальник із захисту
навколишнього природного
середовища

Скорочення, які буде використано далі

- Виконавець звіту про СЕО — Фізична особа або організація, яких замовник залучає до складання звіту про СЕО. Виконавець звіту не є суб'єктом СЕО;
- ДДП — Документ державного планування (містобудівна документація, різні стратегії та програми розвитку тощо);
- Замовник — суб'єкт СЕО, який є відповідальним за розроблення документів державного планування та здійснює загальне керівництво і контроль за їх виконанням, або інший визначений законодавством замовник документів державного планування;
- Заява — Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки;
- Звіт — Звіт про стратегічну екологічну оцінку;
- ЗУ “Про ОВД” — Закон України “Про оцінку впливу на довкілля”;
- ЗУ “Про СЕО” — Закон України “Про стратегічну екологічну оцінку”;
- Критерії... — Наказ Міндовкілля № 213 “Про затвердження Критеріїв визначення наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення”;
- ОВД — Оцінка впливу на довкілля;
- Повідомлення про Заяву — повідомлення про оприлюднення Заяви;
- Повідомлення про Звіт — повідомлення про оприлюднення ДДП та Звіту про СЕО;
- СЕО — Стратегічна екологічна оцінка.

Що таке CEO ?

Стратегічна екологічна оцінка (CEO) — процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій (за потреби — транскордонних консультацій), врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування та здійснюється у порядку, визначеному ЗУ “Про CEO”.

Закон України “Про стратегічну екологічну оцінку”

Основне законодавство

1. Закон України “Про Стратегічну екологічну оцінку” (далі ЗУ “Про СЕО”) — прийнятий в 2018 році.
2. Роз'яснення положень ЗУ “Про СЕО” — Методичні рекомендації Міндовкілля із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджені Наказом Мінприроди № 296 від 10.08.2019.
[\[www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/MR-provedennya-SEO_iz-zminami.pdf\]](http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/MR-provedennya-SEO_iz-zminami.pdf)

Які документи підлягають процедурі СЕО?

Обов'язкова щодо проектів ДДП, які одночасно відповідають **двом** критеріям відповідно **до ч.1 ст.2 ЗУ “Про СЕО”**:

критерій перший:

→ які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, поводження з відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми);

критерій другий:

→ **та** виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД), або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі — території з природоохоронним статусом), крім тих, що стосуються створення або розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Якщо проект ДДП відповідає лише першому критерію, то замовник може приймати рішення самостійно щодо необхідності проведення процедури СЕО.

Які документи НЕ підлягають процедурі СЕО?

Ті, що не підпадають під критерії ч.1 статті 2 ЗУ “Про СЕО” та згідно ч.2 статті 2 ЗУ “Про СЕО”:

1. Документи державного планування, що стосуються виключно національної оборони або дій у разі надзвичайних ситуацій;
2. Бюджети, бюджетні програми та фінансові плани.

Узагальнення щодо необхідності SEO

SEO не потрібна

1. ДДП належить до категорії згідно ч.2 статті 2 ЗУ “Про SEO” (бюджетні програми, фінансові плани, оборона, надзвичайні ситуації)

Вибір за Замовником

1. Не передбачає видів діяльності, для яких потрібна ОВД (див. ЗУ “Про ОВД”) та розміщення територій та об’єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі

SEO потрібна

1. Передбачає види діяльності, для яких потрібна ОВД (див. ЗУ “Про ОВД”) та/або
2. Відповідає хоча б двом критеріям із ч.1 статті 2 ЗУ “Про SEO”

Повноваження замовника СЕО та відповідальність за коректність проходження процедури

Згідно ст. 5 ЗУ “Про СЕО” Замовник ДДП:

- забезпечує здійснення стратегічної екологічної оцінки проекту ДДП;
- організовує процедуру СЕО.

У лютому 2021 року Уряд підтримав встановлення адміністративної відповідальності за порушення законодавства про стратегічну екологічну оцінку. <https://cutt.ly/GzZZsH3>

Етапи процедури СЕО

Для ДДП місцевого та
регіонального рівнів

Етап 1

Визначення
обсягу СЕО.
Складання,
оприлюднення
та обговорення
Заяви

Етап 2

Складання,
оприлюднення
та обговорення
Звіту

Етап 3

Затвердження
ДДП,
інформування
громадськості
та Міндовкілля

Етап 4

Моніторинг
наслідків
виконання ДДП

Етап 1. Заява

Для ДДП місцевого та
регіонального рівнів

1.1. Підготовка Заяви та супровідних документів

а) Підготовка Заяви^{1.1} згідно
вимог ст.10 п.3 ЗУ “Про СЕО”

б) Підготовка супровідних
документів для виконання
вимог ст.10 ЗУ “Про СЕО”

1.2. Початок визначення обсягу СЕО

а) Публікація на веб-сайті
Замовника:
Заяви^{1.1}, проекту ДДП (за
наявності), повідомлення про
Заяву^{1.2}

б) Публікація повідомлення
про Заяву^{1.2} у двох друкованих
ЗМІ

в) Подання обласним
підрозділам екології та
охорони здоров'я в
паперовому та електронному
вигляді:
Заяви^{1.1};
Проекту ДДП (за наявності)

15+

днів

1.3. Отримання рекомендацій за результатами громадських обговорень

а) Зацікавлені особи та/або
обласні підрозділи
надсилають в письмовому
вигляді рекомендації у
зазначені замовником
терміни

б) Отримані рекомендації
передаються виконавцю СЕО

Етап 2. Звіт

Для ДДП місцевого та
регіонального рівнів

2.1. Складання Звіту

а) Підготовка проекту Звіту згідно вимог ст.11 ЗУ “Про SEO” з врахуванням рекомендацій за результатами Етапу 1

б) Підготовка супровідних документів для виконання вимог ст.11,12,13 ЗУ “Про SEO”

2.2. Громадські обговорення

а) Публікація на веб-сайті Замовника Повідомлення про Звіт^{2.1}, проекту ДДП та проекту Звіту

б) Публікація Повідомлення про Звіт^{2.1} у двох друкованих ЗМІ

в) Організація громадських слухань (за бажання Замовника)

2.3. Консультації з органами виконавчої влади

г) Подання обласним підрозділам екології та охорони здоров'я в паперовому та електронному вигляді: Проекту Звіту; Повідомлення про Звіт^{2.1}; Проекту ДДП (обов'язково)

д) Подання в Мінідовкілля та МОЗ у паперовому та електронному вигляді: Проекту Звіту; Повідомлення про Звіт^{2.1}; Проекту ДДП (обов'язково)

Етап 2. Звіт

Для ДДП місцевого та
регіонального рівнів

30+

днів

2.4. Отримання зауважень за результатами кроку 2.2. та 2.3

а) Суб'єкти SEO надсилають в письмовому вигляді рекомендації/зауваження до проекту ДДП та Звіту у зазначені замовником терміни (не менше 30 днів)

б) Отримані рекомендації передаються виконавцю SEO для врахування в Звіті

2.5. Завершення Звіту

а) Виконавець SEO враховує в Звіті зауваження та пропозиції, які надійшли у визначений термін.

б) Підготовка довідки про громадське обговорення^{3.1}

в) Підготовка довідки про консультації^{3.2}

г) Підготовка заходів із моніторингу^{3.3}

Етап 3. Затвердження ДДП та Етап 4. Моніторинг ДДП

3.1. Затвердження ДДП та інформування (протягом 5 днів)

а) Оприлюднення на веб-сайті Замовника:
Затверджений ДДП;
Звіт;
Заходи із моніторингу^{3.3};
Довідка про громадські обговорення^{3.1};
Довідка про консультації^{3.2}

б) Письмове повідомлення Міндовкілля про затвердження ДДП^{3.4}

4. Моніторинг наслідків для довкілля протягом терміну дії ДДП

Згідно ст 17 ЗУ “Про СЕО” та Постанови КМУ № 1272 від 16.12.2020 р, замовник здійснює щорічний моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Загальна схема проходження СЕО

Дні на виконання (приблизно)

1

15

5

30

5

2

2

Етап 1. Заява

Визначення обсягу СЕО

Складання
Заяви

Громадські
обговорення

Пропозиції та
зауваження органів
виконавчої влади

Публікація Заяви та
повідомлення на сайті

Відправлення Заяви та
повідомлення
обласним органам
виконавчої влади з
питань охорони
навкол. середовища та
охорони здоров'я

Публікація
повідомлення мінімум у
двох газетах

Етап 2. Звіт

Складання
Звіту

Громадські обговорення

Консультації з органами виконавчої
влади

Публікація проекту Звіту, проекту ДДП
та повідомлення на сайті замовника

Відправлення проекту Звіту, проекту
ДДП та повідомлення обласним
органам виконавчої влади з питань
охорони навкол. середовища та охорони
здоров'я, МОЗ та Міндовкілля

Публікація повідомлення мінімум у
двох газетах

Врахування
Зауважень у Звіті

Підготовка
довідки про
Громадське
обговорення

Підготовка
довідки про
консультації

Підготовка
Заходів із
моніторингу

Етап 3. Затвердження ДДП

Затверджен-
ня ДДП

Публікація на веб-
сайті:
ДДП,
Заходів із
моніторингу,
Довідки про
громадські
обговорення
та консультації

Письмове
повідомлення
Міндовкілля про
затвердження ДДП

Етап 4.
Моніторинг

Якщо SEO не потрібна?

Варіанти рішень

Якщо Замовник перевірів ДДП згідно ст.2 ЗУ “Про SEO” і він не підпадає під дію ЗУ, то Замовник приймає відповідне рішення щодо нездійснення процедури SEO, на стадії прийняття рішення щодо розробки ДДП

Якщо Замовник перевірів ДДП згідно ст.2 ЗУ “Про SEO”, але має сумніви щодо необхідності проведення процедури SEO, тоді доцільне проведення консультацій із підрозділами з охорони довкілля та здоров'я

Якщо вносяться незначні зміни до ДДП?

(щодо якого здійснювалося SEO)

Підготовка Заяви про визначення обсягу SEO

1. Публікація Заяви^{4.2}, проекту Змін ДДП, повідомлення про Заяву^{1.2} на веб-сайті Замовника

2. Публікація повідомлення про Заяву^{1.2} про визначення обсягу SEO у **двох** друкованих ЗМІ

3. Подання обласним підрозділам екології та охорони здоров'я в паперовому та електронному вигляді:
Заява;
Проект змін ДДП.

15+

днів

Якщо SEO не потрібна

4. Виконавчі органи надсилають обґрунтування згідно Додатку 2 "Критеріїв..."*

5. Протягом 5 днів після затвердження Змін до ДДП Замовник публікує рішення щодо нездійснення SEO разом із обґрунтуванням згідно Додатку 3^{4.3} "Критеріїв..."*

Якщо SEO потрібна

5. Виконавчі органи надсилають обґрунтування згідно Додатку 2 "Критеріїв..."* та зауваження і пропозиції до обсягу SEO

6. Стандартна процедура проходження SEO

Три типові помилки

- ! Порушення п.1 статті 13 Закону “Про СЕО”, щодо консультацій з органами виконавчої влади.**
- ! Пізній початок процедури СЕО та/або Затвердження ДДП до закінчення процедури.**
- ! Непроведення СЕО документів державного планування, щодо яких така процедура обов’язкова.**

Питання - відповіді, 00 : 15 хв

Яка покрокова схема проходження процедури CEO?

При проведенні спрощеної процедури закупівлі, які потрібно вимагати кваліфіковані документи від ФОП чи підприємства, щодо проведення CEO? (чіткі критерії відсутні, на нашу думку важливо, щоб Виконавець мав відповідний досвід (мінімум 3 закриті процедури))

Чи обов'язко проходження CEO для такого документу як Стратегія територіальної громади ?

надати приклади

Чи потрібно CEO до детального плану території, наприклад, з метою будівництва сонячної електростанції (на розгляд Замовника, якщо на тер. немає

ПЗФ або екомережі, оскільки не підпадає під ОВД)

CEO в розробленні містобудівної документації громади (генеральних планів та планів зонування населених пунктів). В яких органах потрібно отримати консультації під час розроблення генеральних планів та планів зонування сіл територіальної громади?

Алгоритм внесення змін до ДДП, який пройшов CEO. Класифікація змін на суттєві і несуттєві

чи підпадає під процедуру CEO розробка Програми економічного і соціального розвитку територіальної громади

Які місцеві програми не підпадають під CEO?

Чи необхідно проводити CEO стратегій розвитку громад, плану соціально-економічного розвитку громади, місцевих цільових програм?

Скільки коштуватимуть подібні вишукування?

Чи підпадають під дію ЗУ програми державного моніторингу атмосферного повітря та плани поліпшення якості атмосферного повітря, що вказані у постанові КМУ від 14.08.2019 №827 якщо наявні передумови згідно ст 2. ЗУ Про CEO - так

Що таке CEO документів державного планування і навіщо це громаді? Про вигоди якісної CEO розкажемо в наступному вебінарі

Вже не раз замовляли CEO і у погодженні об'єктів дуже багато передумов, сразу і незрозуміло погоджено воно чині...Зрозуміло, що перестраховуються і тому багато "за умови..." але хотілось би щоб цей документ був керівництвом до дії, а не формальним або черговою "палкою в колеса"... Дякую Важливе розуміння термінології

Які документи підпадають/не підпадають під процедуру CEO?

Наш структурний підрозділ відповідальний за формування та подання на затвердження міській раді усіх проєктів міських цільових програм. На семінарі хотілося б почути інформацію, як точно визначити, які із них обов'язково повинні проходити CEO (наприклад Програма розвитку та збереження зелених насаджень та ін).Дякую.

Чи потрібно робити CEO на виготовлення Генплану міста (план зонування території)

Яка орієнтовна вартість проведення стратегічної екологічної оцінки?

Чи необхідно робити CEO для вже існуючих споруд, якщо вона відсутня? (CEO проходиться для ДДП, наприклад для детального плану тощо, якщо він підпадає під вимоги ЗУ)

Які є державні програми по екології?

процедура CEO

Чи потрібне проходження CEO, коли робляться зміни в детальний план території? (підпадає під Зміни до ДДП, якщо CEO проводилося або якщо зміни відносяться до видів діяльності, що потребують проходження ОВД, або зачіпають території ПЗФ/екомережі)

Які документи підпадають/не підпадають під процедуру CEO?

Чи підлягає CEO містобудівна документація для зміни призначення земельної ділянки з земель торгівлі на промисловості, якщо по факту нічого не змінюється - підприємство там працює 20 років. (Перевірити на критерії щодо необхідності процедури ОВД та наявності ПЗФ та екомережі)

Приклад оцінювання ДДП на потрібність проходження процедури СЕО

Питання: “Чи потрібно СЕО до детального плану території, наприклад, з метою будівництва сонячної електростанції (на розгляд Замовника, якщо на тер. немає ПЗФ або екомережі, оскільки не підпадає під ОВД)”

Як перевірити?

1. Детальний план підпадає під критерій перший, зокрема “...документ, який стосується ...містобудування або землеустрою (схеми)”;
2. Сонячна електростанція згідно ЗУ “Про ОВД” не потрапляє в перелік об’єктів, які потребуються проходження процедури ОВД;
3. Якщо на території або поруч відсутні території ПЗФ, екологічної мережі, які можуть зазнавати потенційного впливу, то СЕО є не обов’язковою (тобто на розгляд Замовника).
4. Якщо на території або поруч наявні території ПЗФ, екологічної мережі, які можуть зазнавати потенційного впливу, то СЕО є обов’язковою.

Питання: “Чи необхідно проводити СЕО стратегій розвитку громад, плану соціально-економічного розвитку громади, місцевих цільових програм?”

Як перевірити?

1. Стратегії розвитку, план соціально-економічного розвитку громади тощо підпадає (як правило) під критерій перший, зокрема “...документ, який стосується ... які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, поводження з відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми)”;
2. Перевірити чи згідно ЗУ “Про ОВД” заплановані заходи потрапляють в перелік об’єктів, які потребуються проходження процедури ОВД та перевірити чи є на території або поруч території ПЗФ, екологічної мережі, які ймовірно можуть зазнавати впливу. Якщо відповідь хоч на один пункт так, то СЕО потрібна, якщо відповідь за ні, то СЕО на розгляд Замовника.

Щодо вимоги п. 1 статті 13 ЗУ “Про СЕО”

Згідно п.1. Ст 13: “Проект документа державного планування, звіт про стратегічну екологічну оцінку та повідомлення про оприлюднення цих документів подає замовник (на паперових носіях та в електронному вигляді) до органів, зазначених у статтях 6 та 7 цього Закону.”

Коментар: в п.1. Зазначається про необхідність подачі до центральних органів виконавчої влади проектів документів державного планування **без уточнення рівня планування** та їх Звітів про СЕО, повідомлення.

Згідно п.2 ст. 13: “Проект документа державного планування місцевого та регіонального рівнів, звіт про стратегічну екологічну оцінку та повідомлення про оприлюднення цих документів подає замовник (на паперових носіях та в електронному вигляді) до органів, зазначених у статті 8 цього Закону.”

Коментар: в п.2. Зазначається про необхідність подачі до обласних органів виконавчої влади документів державного планування **з уточненням рівня планування, зокрема місцевого та регіонального рівнів**, та їх Звітів про СЕО, повідомлення.

Лист Міндовкілля щодо порушень процедури СЕО :

https://juliesdata.com/sites/default/files/pdf/Lyst_MEPR_pro_proceduru_CEO.pdf

Резюме: Враховуючи зазначене вище, ДДП місцевого та регіонального рівнів подаються і до центральних органів виконавчої влади, зазначених в статті 6,7 ЗУ “Про СЕО”, і до обласних підрозділів, зазначених в статті 8 ЗУ “про СЕО”.

Шаблони документів для проходження процедури СЕО:

Посилання на шаблони <https://juliesdata.com/templateCEO>

Док. № 1.1. - Шаблон Заяви

Док. № 1.2. - Шалон Повідомлення громадськості про оприлюднення заяви та приклади супровідних листів

Док. № 1.3. - 1.4. - Супровідні листи для надсилання повідомлення і Заяви до обласних органів виконавчої влади

Док. № 2.1. - Шаблон Повідомлення про оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку

Док. № 2.2. -2.5. - Супровідні листи для надсилання повідомлення і проекту Звіту, проекту ДДП до обласних органів виконавчої влади, МОЗ та Міндовкілля

Док. № 3.1. - Шаблон довідки про громадське обговорення

Док. № 3.2. - Шаблон довідки про консультації

Док. № 3.3. - Шаблон Заходів із моніторингу ДДП

Док. № 3.4. - Шаблон письмового повідомлення Міндовкілля про затвердження ДДП

Док. № 4.1. - Шаблон листа-звернення щодо звернення про надання консультації щодо необхідності проведення СЕО

Док. № 4.2. - Шаблон Заяви про визначення необхідності здійснення стратегічної екологічної оцінки незначних змін до ДДП

Док. № 4.3. - Шаблон Рішення про нездійснення СЕО незначних змін до ДДП

Корисні лінки щодо CEO

- Закон України “Про стратегічну екологічну оцінку” (ЗУ “Про CEO”) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#n163>
- Методичні рекомендації Міндовкілля щодо виконання CEO - https://mepr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf
- Про затвердження Критеріїв визначення наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (“Критеріїв”) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0009-21#Text>
- Закон України “Про оцінку впливу на довкілля” (ЗУ “Про ОВД”) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
- Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1272-2020-%D0%BF#n10>
- Критерії визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2017-%D0%BF#n20>
- Роз'яснення Міндовкілля щодо забезпечення процедури CEO
https://juliesdata.com/sites/default/files/pdf/Lyst_MEPR_pro_proceduru_CEO.pdf

Екологічний менеджмент громади
Консультації з питань застосування геоінформаційних технологій
Розробка баз даних для управління територіями

juliesdata.com
facebook.com/juliesdata
Тел. : 044 338 9370
Email : office@juliesdata.com

30 **ХВИЛИН**
практичного
досвіду